

Els premis de Mercè Rodoreda

De Mercè Rodoreda, molta gent deu saber que va guanyar un premi sense presentar-s'hi. Era el Sant Jordi, el mateix premi que ha guanyat Vicenç Pagès amb *Dies de frontera*, una novel·la sobre la provisionalitat, ambientada a Figueres, Portbou i la Jonquera. Tot just l'estic llegint aquests dies. No em sembla, però, que sorprengui gaire si escric que Pagès se supera a cada llibre. Enhorabona, doncs. De Mercè Rodoreda, en canvi, ningú no diu això mateix quan es refereix a *El carrer de les camèlies*, el llibre amb què va guanyar el Premi Sant Jordi l'any 1966, «una novel·la on porta fins a un límit difícilment sostenible els seus temes més recurrents», escriu Carme Arnau. Rodoreda, en tot cas, havia decidit no presentar-se més al Sant Jordi perquè ja havia fracassat en dos intents anteriors: l'any 1959, amb *La plaça del Diamant* –quan aquest premi encara era el premi Joanot Martorell– i el 1961, amb *La mort i la primavera*. Rodoreda, a més, volia presentar *El carrer de les camèlies* al Premi Planeta. Potser va ser per això que el jurat d'aquell any del Sant Jordi se li va avançar. No és, doncs, només ara que amb els premis passen coses estranyes.

Havia passat, per exemple, una «cosa estranya» l'any 1937 quan Francesc Trabal va anar amb tots els membres del Premi Joan Crexells per recomanar-los *Aloma*. Mercè Ibarz pensa que Rodoreda l'hauria guanyat igualment. Però, tal com ja hem vist, això no va passar amb *La plaça del Diamant* i amb *La mort i la primavera*. I tampoc no va passar l'any 1974 en el Premi Immortal Ciudad de Gerona. Era la vuitena edició, des del segon any que les bases admetien també obres en català. El 1970, per exemple, l'havia guanyat Joan Oller

Ciutat de Palma

Dies abans d'haver escrit aquest Apunt, Maria Rosa Font ha guanyat el Premi Ciutat de Palma amb *La dona sense ulls*, una obra inspirada en la vida d'Ángeles Santos Torroella. Llegim que tracta sobre la situació de la dona en el segle xx. Enhorabona també. Font va aprofitar l'acte de concessió del premi per reivindicar que fos només en llengua catalana. Amb el Ciutat de Palma ha passat, doncs, al revés del que va passar amb l'Immortal Ciudad de Gerona. El català els fa mal. Sempre el mateix cercle.

i Rabassa, amb *Complexos diabòlics*, i el 1972, Laura Massip, amb *El cercle*. L'any 1974 guanyaria aquest premi Sebastià Juan Arbó amb *La Masia*, també en català. Dies abans, *Los Sitios* explicava que havien arribat originals des d'Estats Units i Suïssa. El de Suïssa devia ser *Mirall trencat*, de Mercè Rodoreda. No costava gaire endevinar-ho perquè s'havia presentat sense pseudònim, igual que Arbó, «ambos conocidos escritores», com deia una notícia de *Los Sitios* del 2 d'agost de 1974. Aquell dia, però, *Los Sitios* també publicava la llista de les vint-i-dues novel·les que s'havien presentat. La que feia vint es titulava *Una mujer separada*, i venia signada amb un pseudònim: Joan Prat. Va quedar finalista. *Mirall trencat*, en tercer lloc. Què devia passar? Joan Prat era el nom real d'Armand Obiols, l'home de Mercè Rodoreda després que se separés del seu marit, Joan Gurguí, i que tingués relacions més o menys secretes amb Andreu Nin i amb Francesc Trabal. Joan Prat, però, havia mort el 1970. Qui va escriure *Una mujer separada*? Va existir mai? Potser el millor resum de tot plegat el faci Joan Sales en una carta que escriu a Mercè Rodoreda: «La majoria del jurat haurà considerat que no podien premiar una "rojo-separatista" tan significada... fixeu-vos en el suposat títol de la finalista i en el pseudònim amb què, segons ells, s'ha presentat. Això ja no és política; és simplement filldeputisme». Avui, quan parlem de premis literaris, parlem força més d'interessos comercials que no d'interessos polítics. El premis literaris han estat gaires cops només literaris?